

การเรียนรู้จากประเทศสิงคโปร์สู่การพัฒนา ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ภัทรภรณ์ ทวีวงศ์

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ

การอบรมในกรอบหลักสูตรทักษะทางดิจิทัล (Digital Literacy) การสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation) หรือการประสานการทำงานร่วมกัน (Collaboration) เพื่อการทำงานในระบบราชการ 4.0 ที่ Nanyang Technological University ประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 4 - 15 มิถุนายน 2561 ประกอบด้วยการสัมมนาและการศึกษาดูงานในเรื่องที่ประเทศสิงคโปร์มีความเป็นเลิศ ได้แก่

การวางผังเมือง

ประเทศสิงคโปร์เคยเผชิญปัญหาเช่นเดียวกับประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น เมืองเติบโตเร็วเกิน อัตราการว่างงานสูง การขาดแคลนที่อยู่อาศัย โครงสร้างพื้นฐานยังไม่พัฒนา มลภาวะเป็นพิษ และอุทกภัย แต่รัฐบาลสิงคโปร์สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ในช่วงระยะเวลาเพียง 5 ทศวรรษ ความสำเร็จนี้เป็นผลมาจากนโยบายการบริหารจัดการเมืองที่สร้างสรรค์ มีการวางแผนในระยะยาว การประสานการทำงานร่วมกัน และการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวางผังเมืองของประเทศสิงคโปร์มีชื่อเรียกว่า Urban Redevelopment Authority

(URA) มีอำนาจครอบคลุมการวางแผนการใช้ที่ดิน การควบคุมการพัฒนาที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การออกแบบเมือง การอนุรักษ์โบราณสถาน การขายที่ดิน และการจัดการพื้นที่จอดรถ ข้อดีของการให้อำนาจ URA ในการวางผังเมืองและควบคุมการพัฒนาที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดในสิงคโปร์ ทำให้แน่ใจได้ว่าแนวทางการพัฒนาที่เสนอนั้นสอดคล้องกับผังเมืองที่ระบุไว้ในแผนหลัก ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่การวางผังเมืองเป็นหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง แต่การขออนุญาตปลูกสร้างและการควบคุมการก่อสร้างเป็นหน้าที่ของเทศบาล

การเคหะ

หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการเคหะของรัฐ คือ Housing and Development Board (HDB) หน่วยงานนี้มีหน้าที่ปลูกสร้างอาคารพักอาศัย และพัฒนาแต่ละเขตเมืองให้พลเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยในแต่ละเขตเมืองจะต้องมีโรงเรียน ซูเปอร์มาร์เก็ต คลินิก ศูนย์อาหาร สถานที่ออกกำลังกายและสันทนาการ รัฐบาลสิงคโปร์มีนโยบายให้พลเรือนสิงคโปร์ทุกคนมีบ้านของตัวเอง จึงให้สิทธิพลเมืองสิงคโปร์สามารถซื้อห้องชุดของการเคหะซึ่งได้รับการสนับสนุนเงินส่วนหนึ่งจากรัฐบาลได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

การคมนาคม

รัฐบาลสิงคโปร์มีนโยบายให้สิงคโปร์เป็นประเทศปลอดรถยนต์ส่วนตัวเพื่อลดปัญหารถติดและมลพิษทางอากาศ รัฐบาลจึงพยายามที่จะให้ประชาชนหันมาใช้บริการขนส่งสาธารณะให้มากขึ้น ในทุกเขตเมืองจะมีศูนย์กลางเชื่อมต่อการขนส่งสาธารณะอยู่ใจกลาง ล้อมรอบด้วย

ห้างสรรพสินค้าและอาคารที่พักอาศัย เนื่องจากรัฐบาลต้องการให้ประชาชนไม่ต้องเดินทางไปจับจ่ายซื้อของไกล มีความสะดวกในการเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทาง รถไฟฟ้าใต้ดิน หรือรถไฟฟ้าที่มีความเชื่อมต่อกัน และกำหนดค่าโดยสารรถสาธารณะโดยคำนวณจากระยะทางในอัตราที่ถูกลงมาก ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการครอบครองรถยนต์ส่วนบุคคลไว้สูงมาก

การเป็นประเทศอัจฉริยะ (Smart Nation)

รัฐบาลสิงคโปร์พยายามที่จะสร้างประเทศให้เป็น Smart Nation โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับการให้บริการของหน่วยงานในภาครัฐ และสนับสนุนการสร้างสรรค่นวัตกรรมเพื่อให้ชาวสิงคโปร์มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น ระบบ Electronic Road Pricing (ERP) ซึ่งเป็นระบบเก็บเงินค่าผ่านทางอัตโนมัติโดยที่ผู้ขับขี่ไม่ต้องชะลอรถเพื่อชำระค่าผ่านทาง และสามารถใช้คำนวณความหนาแน่นของการจราจรเพื่อการบริหารจัดการการใช้เส้นทางบนท้องถนนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด แอปพลิเคชัน MyTransport ซึ่งเป็นบริการค้นหาเส้นทาง รถโดยสารสาธารณะที่ช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่าจะเดินทางไปยังจุดหมายที่ต้องการได้อย่างไรให้รวดเร็วและได้รับการแจ้งเตือนเมื่อใกล้ถึงจุดหมาย และแอปพลิเคชัน SG Cares สำหรับช่วยชีวิตผู้ป่วยที่เป็นโรคหัวใจ กล่าวคือ เมื่อพบผู้ป่วยโรคหัวใจ คนรอบข้างสามารถกดแอปพลิเคชันดังกล่าวเพื่อเรียกรถพยาบาล ซึ่งจะมาถึงที่ภายใน 10 นาที และทำการปั๊มหัวใจ (CPR) ตามการสาธิตที่อยู่ในแอปพลิเคชัน หลังจากที่มีการนำแอปพลิเคชันนี้ออกใช้สามารถช่วยชีวิตผู้ป่วยโรคหัวใจได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 30

การบริหารจัดการน้ำ

ประเทศสิงคโปร์มีความหนาแน่นของประชากรสูง มีแหล่งน้ำจืดน้อยมาก และไม่มีพื้นที่สร้างแหล่งเก็บน้ำมากนักเนื่องจากประเทศมีขนาดเล็ก เคยเผชิญกับความแห้งแล้ง น้ำท่วม และน้ำเป็นมลพิษมาแล้วตั้งแต่ก่อตั้งประเทศ แต่ด้วยวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของผู้นำประเทศและด้วยการลงทุนศึกษาวิจัยเรื่องระบบน้ำอย่างจริงจังโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างชาญฉลาด วันนี้ประเทศสิงคโปร์ได้กลายเป็นประเทศตัวอย่างของโลกที่มีความสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำของเมืองได้อย่างยอดเยี่ยมและมีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีความยั่งยืน นอกจากการจัดการหาน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนแล้ว รัฐบาลยังมีมาตรการการอนุรักษ์น้ำ เช่น เครื่องมือฉลากประหยัดน้ำที่ติดกำกับเครื่องใช้และอุปกรณ์ภายในครัวเรือน ค่าบริการส่วนเพิ่มของการใช้น้ำและภาษีอนุรักษ์น้ำเพื่อรวบรวมเข้ากับค่าน้ำ และการยกเว้นภาษีให้กับภาคธุรกิจที่ใช้น้ำจาก NEWater เพื่อสร้างแรงจูงใจให้หันมาใช้รีไซเคิลมากขึ้น

ความสามารถในการผลิต ดึงดูด และรักษาทรัพยากรบุคคล

ประเทศสิงคโปร์มีจำนวนประชากรแรงงานไม่มากนัก มีอัตราการเกิดที่ลดลง และมีพลเมืองที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศอีกเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อการไหลออกของแรงงานชาวสิงคโปร์ในระยะยาวจึงทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงาน รัฐบาลสิงคโปร์จึงมีความจำเป็นในการกำหนดนโยบายนำเข้าแรงงานต่างชาติที่มีความสามารถสูง โดยเสนอเงินเดือนสวัสดิการ ที่พักอาศัยที่ดึงดูดใจเพื่อที่จะเป็นศูนย์กลางคนเก่งในเอเชีย

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ตลอดจนการเพิ่มทักษะความสามารถของคนในประเทศด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประเทศสิงคโปร์จึงเป็นหนึ่งในตัวอย่างที่ดีที่สุดที่รัฐบาลมีการจัดการคนเก่งและมีวิธีลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ในระยะยาว ส่งผลให้สามารถรักษาระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศให้อยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลกได้

การต่อต้านการทุจริต

ประเทศสิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีการทุจริตน้อยที่สุดเป็นอันดับ 6 ของโลก องค์ประกอบสำคัญในการต่อต้านทุจริตของประเทศสิงคโปร์ ประกอบด้วย 4 เสาหลัก ได้แก่ กฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรง การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมที่ซื่อตรงและเชื่อถือได้ และการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล

สำนักงานสืบสวนสอบสวนการทุจริต (Corrupt Practice Investigation Bureau – CPIB) เป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีอิสระในการตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งต่างจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของไทยที่มีอำนาจในการดำเนินคดีการทุจริตระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือระหว่างรัฐกับเอกชนเท่านั้น เพราะกฎหมายไทยได้บัญญัติเรื่องการทุจริตที่เกิดขึ้นระหว่างเอกชนกับเอกชน ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาทุจริตให้หมดไปจากสังคมไทยได้

รัฐบาลสิงคโปร์จัดตั้งระบบประกันความโปร่งใสทางการเงิน โดยกำหนดว่าทุกปีข้าราชการต้องแจ้งบัญชีทรัพย์สินของตนรวมทั้งของคู่

สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ยืนยันว่าไม่มีปัญหาทางการเงินใด ๆ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีพฤติกรรมร่ำรวยที่ผิดปกติ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็อาจถูกเรียกไปชี้แจงถึงวิธีการที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาได้ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีหุ้นส่วนในบริษัทเอกชน บุคคลนั้นก็อาจถูกร้องขอให้สละความเป็นเจ้าของได้เพื่อป้องกันการขัดกันซึ่งผลประโยชน์

ปัจจัยสู่ความเป็นเลิศของประเทศสิงคโปร์

จากการสัมมนาและศึกษาดูงานด้านต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้เขียนเห็นได้ชัดเจนว่ารัฐบาลสิงคโปร์มีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล มีการวางแผนระยะยาวและต่อเนื่อง มีการวิเคราะห์ความเสี่ยง คำนวณความคุ้มค่าของเงินลงทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับตามหลักเศรษฐศาสตร์เสมอ ก่อนเริ่มดำเนินโครงการทุกโครงการของรัฐบาลจะมีการรวบรวมข้อมูล สำนวณความต้องการของประชาชน และเก็บข้อมูลไว้ในฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) เพื่อการวิเคราะห์ กำหนดนโยบายและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ให้สนองตอบความต้องการของประชาชน รัฐบาลมีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนภายใต้แนวคิดที่เรียกว่า OneService การประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนทำได้ดีมาก เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเข้าถึงประชาชนในแต่ละชุมชนได้อย่างแท้จริง ประชาชนให้ความร่วมมือเนื่องจากมีความไว้วางใจและมั่นใจว่าโครงการของรัฐบาลจะประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์แก่ประชาชน เช่น การวางผังเมือง การรณรงค์การไม่ใช้รถยนต์ส่วนตัว และการจัดสรรบ้านของการเคหะ เป็นต้น

แนวทางเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษตั้งขึ้นโดยมุ่งหวังให้เป็นองค์กรสหวิชาชีพ เนื่องจากมีคดีในความรับผิดชอบภายใต้พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ในสาขานั้น ๆ ไปทำการสืบสวนสอบสวนในคดีต่าง ๆ เพื่อที่จะประสบความสำเร็จในการผลิต ดึงดูด และรักษาทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพได้เช่นเดียวกับประเทศ สิงคโปร์ กรมสอบสวนคดีพิเศษควรมีระบบการคัดสรรบุคลากรเข้าทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีหลักเกณฑ์ประเมินผลการทำงานที่ใช้ได้จริง มีการวางแผนเส้นทางความก้าวหน้าในหน้าที่การงานให้แก่บุคลากรอย่างชัดเจน และมีการจัดการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน องค์กรที่ระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดีจะสามารถดึงดูดและรักษาคนเก่งไว้ในองค์กรได้อย่างยั่งยืน ซึ่งให้เห็นถึงศักยภาพขององค์กรและส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

ควรให้ข้าราชการแจ้งบัญชีทรัพย์สินและธุรกิจของตนรวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เป็นประจำทุกปี เพื่อป้องกันการทุจริตและการขัดกันซึ่งผลประโยชน์

ควรจัดให้มีและใช้ฐานข้อมูลเรื่องร้องเรียนของประชาชนร่วมกัน ระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อการประสานการทำงานร่วมกัน แก้ไขปัญหาการทำงานทับซ้อนกัน และเพื่อความรวดเร็วในการดำเนินการ ยกตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่ที่สามารถตรวจสอบจากหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ร้องได้ว่าผู้ร้องได้ทำการร้องเรียนเรื่องดังกล่าวไปที่หน่วยงานใดบ้าง สามารถตรวจสอบได้ว่าเรื่องร้องเรียนนั้นอยู่ในขั้นตอน

การดำเนินการใด และสามารถประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในเรื่องนั้นได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีการกำหนดขอบเขตการเข้าถึงข้อมูลและชั้นความลับ

ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษไว้ประจำศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ เพื่อที่จะสามารถให้คำปรึกษาหรือตอบคำถามชาวต่างชาติที่ประสงค์ที่จะยื่นเรื่องราวร้องทุกข์หรือสอบถามความคิดเห็นในการดำเนินการกับเรื่องร้องทุกข์ของตนได้ทันที และสามารถถ่วงรอนเรื่องราวเรียนที่ส่งเข้ามาทางเว็บไซต์หรืออีเมลได้

ควรประสานงานกับหน่วยงานที่ร่วมแบ่งปันฐานข้อมูลในระบบเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (DW) ให้สามารถเข้าใช้ฐานข้อมูลของหน่วยงานได้ 24 ชั่วโมง เพราะที่ผ่านมา มีปัญหาไม่สามารถเข้าใช้งานฐานข้อมูลของบางหน่วยงานนอกเวลาราชการได้ และควรดึงหน่วยงานอื่น ๆ มาเข้าร่วมแบ่งปันฐานข้อมูลด้วย

ควรพัฒนาแอปพลิเคชันที่ใช้ระบบภูมิสารสนเทศ (Geographic Information System - GIS) และ Google Lens (ซึ่งทำงานด้วยเทคโนโลยี AI และการวิเคราะห์ข้อมูลรอบด้าน เพียงแค่ส่องระบบจะวิเคราะห์ภาพที่พบเห็นและรายงานเป็นข้อมูลออกมา) ในการบริการประชาชนและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เช่น แอปพลิเคชันการเฝ้าระวังอาชญากรรมในชุมชน หรือแอปพลิเคชันที่สามารถตรวจสอบข้อมูลการครอบครองที่ดินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีกล้อง Google Lens เพื่อให้ปรากฏข้อมูลเอกสารสิทธิ เป็นต้น

บทสรุป

ประเทศสิงคโปร์เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการสร้างทักษะทางดิจิทัลให้กับประชาชน การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ผู้เขียนเห็นว่าหลักสูตรนี้มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะกับผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย ยุทธศาสตร์ และกฎหมายของประเทศ ซึ่งต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการวางแผนในระยะยาวและต่อเนื่อง และต้องมีความเข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชน ในการเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ซึ่งใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีความพร้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบอินเทอร์เน็ตและไวไฟ การวางแผนต้องมีความสอดคล้องกันทุกภาคส่วน ไม่ใช่ว่ารัฐบาลสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ มากมาย เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน แต่ประชาชนนำนวัตกรรมนั้นไปใช้ไม่เป็น ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาให้ประชาชนมีทักษะทางดิจิทัล มีความคิดสร้างสรรค์ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ไม่มีวันหยุด และต้องมีทักษะการวิเคราะห์และรู้จักใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่าง ๆ ที่จะมีมากมายและเข้าถึงได้อย่างง่ายดายด้วย